

ALLIANCE NUMISMATIQUE EUROPÉENNE EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

PUBLICATION PERIODIQUE - TIJDSCHRIFT

FONDATEURS -- STICHTERS

RENÉ DE MARTELAERE

ANTOINE VANDEN BRANDEN

CORRESPONDANCES-BRIEFWISSELINGEN : Secrétaire Général - algemeen Sekretaris.

CLABAU, Valère, 16, Square des Chasseurs Ardennais, Bruxelles 4: 16, Ardeense Jagersplein, Brussel 4

COTISATION-BIJDRAGE : Membre Protecteur - Beschermend lid : 150 fr. Membre - Lid : 100 fr. au C.C.P. 8.460.38 de l'Alliance Numismatique Européenne à Bruxelles - op P.C.R. 8.460.38 van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde.

France : C.C.P. Marseille N° 239805 de P. Dugendre, 2, rue Alphonse Karr, Nice (A.M.) : 15 NF ou 10 NF.

Nederland : Giro 297361 van J. Schulman, Keizersgracht, 448, Amsterdam C, met vermelding : voor Eur. Genootschap ; 12 of 8 gulden.

Deutschland : 13 of 9 DM, op Postcheckkonto Köln 60.991 von Herrn Heinrich Pilartz, Klingelpütz, 16, Köln, unter erwähnung : Für Eur. Verein Münzens.

Les membres d'autres pays versent la valeur correspondante.

novembre 1960

— 11 —

november 1960

IMPORTANTE ET HEUREUSE CONSTATATION

Nous nous faisons un devoir bien agréable de signaler que beaucoup de nos membres ont déjà devancé notre slogan : « Tous en ordre de cotisation pour 1961 avant le 31 décembre prochain » puisque 10 membres ont versé en août, 22 en septembre et 55 en octobre. Les versements vont maintenant s'accélérer et nous serons heureux de communiquer le 31 décembre prochain que tous nos membres sont en ordre de cotisation pour 1961.

Un grand merci à tous pour cette bonne compréhension du premier devoir sociétaire.

Pour vos versements, voyez les numéros de C.C.P. ci-dessus.

BELANGRIJKE EN AANGENAME VASTSTELLING

Het is met genoegen dat we kunnen vaststellen dat een groot aantal onzer leden vooruit zijn op onze slogan : « Iedereen in orde met de bijdrage 1961 vóór 31 december aanstaande », gezien 10 leden gestort hebben in augustus, 22 in september en 55 in oktober. De stortingen zullen zich nu vlugger opvolgen en we zullen U tot ons groot genoegen op 31 december aanstaande kunnen mededelen dat al onze leden in orde zijn met hun bijdragen voor 1961.

Onze beste dank aan allen voor dit teken van begrip over de eerste plicht als lid.

Voor Uwe stortingen, zie bovenstaand P.C.R.-nummer.

NOUVELLES DE SECTIONS NIEUWS UIT DE AFDELINGEN

Vu l'importance de l'Exposition et du 10e Anniversaire de l'Alliance et la diffusion que nous nous devons de leur accorder, un chacun comprendra que la suppression du compte rendu des réunions de Section s'imposait. Cette suppression est donc exceptionnelle et nous donnons néanmoins pour mettre en valeur l'activité sociétaire, la date des réunions passées.

Dans le bulletin de décembre nous continuerons la diffusion des réunions.

Gezien de belangrijkheid der Tentoonstelling en van de 10e verjaring van het Genootschap en de verspreiding welke we genoodzaakt zijn er aan te geven, zal iedereen wel begrijpen dat het niet laten verschijnen van het verslag der vergaderingen in de afdelingen zich oplegt. Deze afschaffing is dus uitzonderlijk, maar we geven niettemin de datum van de bijeenkomsten, om aldus het belang ervan te laten uitkomen.

In het maandblad van december vervolgen we de verslagen van de vergaderingen.

Antwerpen - Anvers : 10 et/en 22 sept. et/en 1 oct. 1960.

Bruxelles - Brussel : 1 sept. et/en 6 oct. 1960.

Charleroi : 21 août et/en 25 sept. 1960.

Zuid-West-Vlaanderen : 18 sept. 1960.

VERNISSAGE DE L'EXPOSITION NUMISMATIQUE DE L'ALLIANCE

Inaugurée le samedi 1er octobre 1960, l'Exposition Numismatique de l'Alliance eu d'emblée un grand succès. Le vernissage se fit en présence de nombreuses personnalités, dont :

M.M. F. COLLIN, Président de la Kredietbank N.V.

J. LAMBERT, Administrateur de la Kredietbank N.V.

J. MATTHIJSEN, Directeur de la Kredietbank, Anvers.

VAN LERBERGHE, Administrateur de la « N.V. Investo ».

L. WAUTERS, Directeur Adjoint Kredietbank N.V., Bruxelles.

M. GOOR, Sous-Directeur Kredietbank N.V., Anvers.

M. LANGHENDRIES, Sous-Directeur Kredietbank N.V.

J. LOVENIERS, Fondé de pouvoir, Kredietbank N.V.

A. DEHEEGHER, Fondé de pouvoir, Kredietbank N.V.

Léo BOON, Directeur de la Kredietbank N.V., Hasselt.

F. BAILLION, Conservateur du Cabinet des Médailles, Bruxelles.

M. HOC, Ancien Conservateur en chef de la Bibliothèque Royale.

Melle I. VERTESEN, Conservateur Adjoint du Vleeshuis,

Kurt JAEGER, numismate du gouvernement fédéral allemand.

l'abbé LEYTENS, professeur, Anvers.

l'abbé DE POTTER, Président d'Honneur de l'Alliance.

le bureau de l'Alliance :

M.M. HERSENS, DE MARTELAERE, CLABAU, VAN ROOSBROECK, EVRARD, LEVIE, DE BAECK, MARTINY, NUYTENS.

De nombreux membres des Sections d'Anvers, Bruxelles, Gand et Courtrai et d'ailleurs.

Dans l'allocution de Monsieur COLLIN, des appréciations flatteuses furent adressées aux organisateurs, et la Numismatique fut bien mise en évidence. Insistant sur la collaboration des dirigeants, des exposants de l'Alliance et du personnel de la Kredietbank, il ne cacha pas sa satisfaction pour le choix de son établissement par l'Alliance.

Monsieur HERSENS, Président, après avoir salué les personnalités, remercia la Kredietbank pour l'aide apportée et l'appui moral et matériel assuré dans l'organisation de l'Exposition. Il souhaita la bienvenue aux amis étrangers et belges, remercia encore tous ceux qui apportèrent leur collaboration à la réussite de l'Exposition.

Il termina en espérant que cet événement soit pour tous les numismates une occasion de mieux se connaître, et faire apprécier au public les aspects historiques, artistiques et folkloriques de la Numismatique.

Ces deux allocutions reçurent de vifs applaudissements, et l'Exposition fut déclarée ouverte. La télévision avait enregistré ce vernissage.

Munis du catalogue, les invités se répandent dans les salles et l'examen des pièces exposées provoque l'admiration de tous.

Ce catalogue pour lequel il faut féliciter chaleureusement organisateurs et exposants, est bilingue, et présente ainsi un immense progrès sur celui de 1955. Si la Kredietbank en a fixé le coût à 70 frs, sa valeur dépasse largement son prix et nous conseillons vivement de se le procurer en écrivant à la Kredietbank, Torengbouw à Anvers, qui en a assuré les frais.

Et nous terminons ce compte rendu par la citation nominative des organisateurs et exposants qui eurent le grand mérite de mettre sur pied cette œuvre magnifique.

M.M. HERSENS, W. De Baeck, et les membres de son comité. Les exposants suivants :

La Belgique Indépendante, thème confié à M. Bogaert de Bruxelles et ses collaborateurs Herssens et l'abbé Matagne. Nos Provinces, thème confié à M. Herssens et ses collaborateurs : Boykens, De Baeck, de Ruyter, Evrard, Maréchal, Schneider, Van der Elst et Van Heesvelde. Monnaies Françaises, confié à M. Schneider. La France, de François I à nos jours, confié à P. de Baeck, collaborateurs : Ausset, Cocquyt et de Martelaere. Monnaies Allemandes, confié à Mr Herssens. Monnaies des Provinces Unies, confié à Mr Herssens. Monnaies Antiques, confié à Mr De Baeck. Curiosités Numismatiques, confié à Mr Van Meerbeek, collaborateurs : M.M. Colin, De Baeck, J. Pittoors, J. Mertens, Morin, Negleman et de Martelaere. Médailles, thème confié à Mr Janssens, collaborateurs : Schelles, Mme Janssens, M. de Ruyter, Vossaert et Pittoors. Monnaies de nécessité et obsidionales, thème confié à Mr Van Roosbroeck en collaboration avec M. J. Mertens.

L'Alliance Numismatique Européenne a bien mérité de ses membres, et ceux-ci peuvent être fiers de leur grande Association. Avec ses 414 membres sa marche ascendante continue ...

OPENINGSPLECHTIGHEID VAN DE NUMISMATISCHE TENTOONSTELLING VAN HET GENOOTSCHAP

Geopend op zaterdag 1 oktober 1960, had de Numismatische Tentoonstelling van het Genootschap reeds bij de aanvang een groot succes. De openingsplechtigheid had plaats in aanwezigheid van verscheidene personaliteiten, waaronder :

de H.H. F. COLLIN, Voorzitter van de Kredietbank N.V.
J. LAMBERT, Beheerder der Kredietbank N.V.
J. MATTHIJSSSEN, Directeur der Kredietbank N.V. Antwerpen, Beheerder der N.V. Mobezit
VAN LERBERGHE, Beheerder van de N.V. Investco
L. WAUTERS, Adjunct-Directeur Kredietbank N.V. Brussel
M. GOOR, Onderdirecteur Kredietbank N.V. Antwerpen
M. VAN LANGHENDRIES, Onderdirecteur Kredietbank N.V. Antwerpen
J. LOVENIERS, Procuratiehouder, Kredietbank N.V. Antwerpen
A. DEHEEGHER, Procuratiehouder, Kredietbank N.V. Antwerpen
Léo BOON, Directeur der Kredietbank N.V. Hasselt
F. BAILLION, Conservator van het Muntkabinet, Brussel
M. HOC, Oud-Hoofdconservator van de Koninklijke Bibliotheek
Mej. I. VERTESEN, Adjunct-conservator van het Vleeshuis
Kurt JAEGER, Penningkundige van de Duitse Federale Regering
Z.E.H. LEYTENS, hoogleraar, Antwerpen,
Z.E.H. DE POTTER, Ere-Voorzitter van het Genootschap,
Het Bestuur van het Genootschap :
de HH. HERSSSENS, DE MARTELAERE, CLABAU,
VAN ROOSBROECK, EVRARD, LEVIE, DE BAECK,
MARTINY, NUIJTENS.
Verscheidene leden der afdelingen Antwerpen, Bussel, Gent en Kortrijk.

Bij zijn toespraak richtte de Heer COLLIN zeer vleeiende woorden tot de organisatoren en stelde hij de Munt- en Penningkunde in het daglicht. Drukkende op de samenwerking tussen de organisatoren, de tentoonstellers en het personeel van de Kredietbank, stak hij zijn voldoening niet onder stoelen of banken over het feit dat het Genootschap juist zijn instelling had uitgekozen.

De Heer HERSSSENS, Voorzitter, na de personaliteiten begroet te hebben, dankt de Kredietbank voor de verleende hulp, voor de morele steun en voor het verzekerde materiaal bij de organisatie van de Tentoonstelling. Hij heet de buitenlandse en Belgische aanwezigen welkom en dankt nog al diegenen welke hun medewerking hebben verleend voor het welslagen der Tentoonstelling. Om te besluiten drukt hij de hoop uit dat dit evenement een gelegenheid tot kennismaken zou zijn voor de verzamelaars en dat het tegelijkertijd het publiek de historische, artistieke en folkloristische aspecten van de Munt- en Penningkunde zou leren kennen.

Beide sprekers ontvingen een vermeldenswaardig applaus van de aanwezigen en de Tentoonstelling werd voor open verklaard.

De televisie had deze plechtige opening opgenomen.

Voorzien van de catalogus verspreidden de aanwezigen zich in de zalen en bij de bezichtiging droegen de tentoongestelde stukken ieders bewondering mee.

Het catalogus, waarvoor we de organisatoren en de tentoonstellers zeer hartelijk gelukwensen, is tweetalig, en geeft ons aldus een merkelijke vooruitgang op dit van 1955. Indien de Kredietbank de prijs op 70 frank heeft gesteld, mag gezegd worden dat de werkelijke waarde deze prijs overtreft en we raden dan ook iedereen aan zich dit catalogus aan te schaffen bij de Kredietbank, Torengedebouw te Antwerpen, welke er de kosten van verzekerde.

En we eindigen dit verslag door het vernoemen van de organisatoren, en de tentoonstellers welke de grote verdienste hebben dit grootse werk tot een goed einde te hebben gebracht :

De Heer HERSSSENS

De Heer DE BAECK en de leden van zijn komiteit

De volgende tentoonstellers :

Onafhankelijk België : thema toevertrouwd aan dhr. Bogaert, Brussel en zijn medewerkers dhr. Herssens en Z.E.H. Matagne. **Onze Provinciën**, toevertrouwd aan dhr. Herssens en zijn medewerkers Boeykens, De Baeck, de Ruyter, Evrard, Maréchal, Schneider, Van der Elst en Van Heesvelde. **Engelse Munten**, toevertrouwd aan dhr. Schneider, **Frankrijk van François I tot heden**, toevertrouwd aan dhr. De Baeck, medewerkers : Ausselet, Cocquyt en de Martelaere. **Duitse Thalers**, toevertrouwd aan dhr. Herssens. **Munten der Verenigde Provinciën**, toevertrouwd aan dhr. Herssens. **Munten uit de Oudheid**, toevertrouwd aan dhr. De Backer. **Curiosia**, toevertrouwd aan dhr. Van Meerbeeck, medewerkers : Colin, De Baeck, J. Pittoors, J. Mertens, Morin, Negleman en de Martelaere. **Medaillen**, toevertrouwd aan dhr. Janssens, medewerkers : Schelles, Mev. Janssens, M. de Ruyter, Vossaert en Pittoors. **Nood- en Belegmunten**, toevertrouwd aan dhr. Van Roosbroeck met medewerking van dhr. Mertens.

Het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde heeft zich verdienstelijk gemaakt ten opzichte van zijn leden, en deze laatste mogen fier zijn op hun grote Vereniging. Met haar 414 leden gaat zij nog steeds in stijgende lijn vooruit ...

1960 : DE KATALOOG VAN ONZE JUBELTENTOONSTELLING TE ANTWERPEN ALS DOCUMENT VOOR DE AANVANGENDE AMATEUR-MUNTENVERZAMELAAR

Handleiding en dokumentatie is voor ieder muntenverzamelaar onmisbaar — of hij nu beginner of gevestigd en overtuigd verzamelaar is.

De meeste kollektioneurs beginnen met een « algemene verzameling » — dat zijn dan vooral moderne en (of) oudere munten van 'n werelddeel of enkele landen. Na zekere tijd denken veel van hen als vanzelf een specialiteit of richting gevonden te hebben en gaan zich dan bezighouden met één of andere tak van de numismatiek ofwel gaat hun belangstelling slechts uit naar één gebied, land of streek.

Nu bestaan er, zowel voor de eerste als voor de tweede soort verzamelaars boeken, artikelen of katalogen, die hen zullen inlichten over uitgaven, jaartallen, variëteiten en zeldzaamheden, enz. Er bestaan inderdaad heel wat « STANDAARDWERKEN » of katalogen, die ervoor in aanmerking komen. Wat dokumentatie betreft voor moderne munten (20^e eeuw) zijn daar de werken van Wayte en Yeoman. Voor België die van Dupriez en Herssens.

Voor de beginneling is het doorgaans een hele toer gedocumenteerd te geraken.

We zeggen thans tot alle leden : **Zoek niet verder ! Hier is het boek**, dat U helpen zal en waaraan gij jaren leiding en genot zult danken. Want in die zin ging onze aandacht naar de inhoud van de kataloog onzer tentoonstelling ingericht ter gelegenheid van het Tweede Lustrum, het tienjarig bestaan, van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde.

Dat boek is getiteld : « **Catalogus / van de Numismatische Tentoonstelling / ingericht door het / Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde / met medewerking van de Kredietbank N.V. / en gehouden in het Torengedouw - Schoenmarkt 35, Antwerpen / van 1 tot 16 oktober 1960.**

Het is een lijvig boek — quarto formaat — in 'n grijze, halfstijve omslag en bevattende niet minder dan 170 blz. druk + zeven platen fotogravuur. Normaal gesproken en onafgezien de illustratie, kost doorgaans 'n boek ongeveer één frank per bladzijde druk. Zo gezien, betekent het boek 'n waar koopje — en in het bereik van ieder verzamelaar.

Laten we beginnen met 'n paar aanmerkingen :

1. Al is in deze tentoonstelling de hele numismatiek niet vertegenwoordigd, de tien behandelde thema's geven een ruim overzicht van wat er kan verzameld worden.
2. Ieder thema wordt ingeleid door 'n flink artikel, waaruit heel wat te leren valt ; vooral dan, zoals in dit kataloog, waar de inleiding gevolgd wordt van de lijst der tentoongestelde stukken.
3. De zeven platen illustreren passend de thema's i.z. voor de beginneling verzamelaar.

Hier volgt dan een overzicht van de artikels over de behandelde thema's en de opgesomde muntenlijsten :

1. De numismatiek in het Onafhankelijk België	2	blz.
Evolutie van de muntomloop sedert 1832 tot heden	3	»
Overzicht van de munttypen van het Onafhankelijk België tot op onze dagen	4 1/2	»
De munt-essais en proefslagen van België.	3	»
2. De munten van de Oude Belgische Provincies van de 11 ^e tot de 19 ^e eeuw	36	»
3. Engelse munten vanaf de 14 ^e eeuw	8 1/2	»
4. Frankrijk vanaf François I tot heden	10 1/2	»
5. 'n Keuze Duitse thalers	17	»
6. Munten der Verenigde Nederlandse Provincies	9 1/2	»
7. Munten uit de Oudheid : Grieken en Romeinen	6	»
8. Curiosa en varia in de numismatiek	16 1/2	»
9. Medaillen	20 1/2	»
10. Nood- en belegeringsmunten	9 1/2	»
Beschrijving der afbeeldingen van de 7 platen	5	»

Uit bovenstaande gegevens treedt duidelijk het belang naar voren van inleidende, onderrichtende en verklarende teksten gevolgd van de nauwkeurige opsomming van de tentoongestelde stukken met hun karakteristieken.

Wie zich deze kataloog nog wenst aan te schaffen (en we raden dat

zeer sterk aan !), kan 75 fr. storten (voor 't boek en de verzending) op de postcheckrekening 8.460.38 van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde te Brussel.

De Kataloog is tweetalig : Nederlands - Frans.

P.

We durven er namens de redactie van ons maandblad nog een bedenking aan toevoegen : **Waarom schrijven de leden die een thema verzorgden, niet eens een of ander artikel voor ons maandblad ?** — Geloof ons vrij : de redactie zal U zeer dankbaar zijn ; en alle leden zeer tevreden !

PITTOORS P. F. F.

1960: LE CATALOGUE DE NOTRE EXPOSITION JUBILAIRE A ANVERS COMME DOCUMENT POUR LE NUMISMATE DEBUTANT

Un guide et de la documentation, voilà deux choses bien indispensables pour le numismate — qu'il soit débutant ou collectionneur chevronné. La plupart des collectionneurs débutent avec une « collection générale » c.à.d. les monnaies modernes et/ou les monnaies anciennes d'un continent, ou de quelques pays. Après un certain temps ils croient avoir trouvé automatiquement une spécialité ou une direction et ils s'adonnent alors à une branche de la numismatique, ou bien le cas échéant leur intérêt porte sur un seul pays, un territoire ou une contrée.

Il y a, aussi bien pour la première que pour la deuxième catégorie de collectionneurs, des livres, des articles ou des catalogues, avec des indications précieuses concernant les émissions, les années de frappe, les variétés, les raretés, etc. Il y a, en effet, pas mal « D'ŒUVRES STANDARD » et catalogues, pouvant leur être utiles. Quant à la documentation pour les monnaies modernes (20e siècle) nous avons les œuvres de Wayte et de Yeoman. Pour la Belgique nous avons les œuvres de Dupriez et de Herrens.

Toutefois, pour le débutant, c'est toute une affaire pour être documenté.

Maintenant, nous sommes à même de dire à tous nos membres : **Ne cherchez plus !** Nous avons le livre qui vous aidera et qui vous servira comme guide. C'est notamment dans ce sens que nous avons établi le catalogue de notre exposition organisée à l'occasion du deuxième lustre de l'Alliance Numismatique Européenne. Cette œuvre est intitulée : « **Catalogue de l'Exposition Numismatique organisée en coopération avec la Kredietbank S.A. par l'Alliance Numismatique Européenne dans les locaux de la Banque, Torengedouw, 35, Marché des Souliers, Anvers du 1 au 16 octobre 1960** » qui, par la suite a été transférée dans plusieurs villes du pays : Bruxelles, etc.

C'est une œuvre volumineuse — en format quarto — avec une couverture grise, demi-cartonnée et contenant 170 pages de texte + 7 planches de photogravures. Normalement et sans illustrations, le prix d'une œuvre pareille s'élève à un franc la page. A ce titre, ce catalogue est une réelle occasion et à la portée de chaque collectionneur.

Commençons avec quelques observations :

1. Malgré le fait que cette exposition ne représente pas la numismatique

entière, les dix thèmes exposés nous donnent un aperçu très étendu de ce qu'on peut collectionner.

2. Chaque thème est introduit par un article très instructif, ces articles étant suivis d'une liste des pièces exposées.
3. Les sept planches illustrent très bien les différents thèmes, chose qui intéressera en premier lieu le collectionneur débutant.

Nous donnons ci-après un sommaire des articles sur les thèmes traités :

1. La numismatique monétaire dans la Belgique Indépendante	2	pag.
Evolution de la circulation monétaire depuis 1832	3	»
Types monétaires de la Belgique Indépendante jusqu'à nos jours	4,5	»
Essais et épreuves monétaires de Belgique	3	»
2. Les monnaies anciennes des Provinces Belges du 11 ^e jusqu'au 19 ^e siècle	36	»
3. Monnaies Anglaises depuis le 14 ^e siècle	8,5	»
4. La France, de François I à nos jours	10,5	»
5. Monnaies Allemandes	17	»
6. Les monnaies des provinces unies des Pays-Bas	9,5	»
7. Monnaies de l'Antiquité - Grecques et Romaines	6	»
8. Curiosités Numismatiques	16,5	»
9. Médailles	20,5	»
10. Monnaies de nécessité et Obsidionales	9,5	»
Description des reproductions des 7 planches	5	»

Nous croyons de vous avoir démontré l'intérêt de ces textes introduisant instructifs et explicatifs, suivis d'une liste des pièces exposées avec leurs caractéristiques.

Ce catalogue peut être acquis (et nous le conseillons vivement) en versant 75 francs (frais d'expédition compris) au C.C.P. 8.460.38 de l'Alliance Numismatique Européenne à Bruxelles.

Le catalogue est bilingue : Néerlandais - Français.

P.

Nous osons **encore ajouter une réflexion à cet article** au nom de la rédaction du bulletin : **Pourquoi, les membres, responsables d'un thème n'écrivent-ils pas un article pour notre bulletin ?** **Croyez-nous**, la rédaction vous sera **reconnaissante et tous les membres seront** très satisfaits.

PITTOORS P. F. J.

(Traduit par la Rédaction du Bulletin)

ASSEMBLEE GENERALE DE 2 OCTOBRE 1960

C'est à Anvers, au siège de cette Section, que se déroula la 10e Assemblée Générale de l'Alliance. Etaients présents : M.M. Annoye, Ausselet, Bogaert, Bogaerts, Boussauw, Bruyninckx, Clabau et Madame, De Baeck, Deheegher, de Martelaere, De Mey et Madame, de Ruytten, Melle Desoete, Dewit, Doguet, Evrard, Franceschi, Francis, Griyson, Haeck, A., Haeck, A. A., Herbiet, Herremans, Herssens, Jacobsen, Jaeger, Lauwers, Levie, Lippens, Louckx et Madame, Louwet, Maes, P., Majérus et Madame, Maréchal, Martiny, Mestdagh, Mertens, Michiels, Nuyttens,

Poot, Rouquaert, Schelles, Schüller, Thieler, Van Den Berghe, Madame Vanden Brande, Vandendriessche, Van Meerbeek, Van Peteghem Van Roosbroeck, Vanthuynne, Vossaert, Walther. Excusés : M.M. Baillon, Gyselinck, De Potter.

A l'heure prescrite, le Président de la Section d'Anvers, M. De Baeck, souhaite la bienvenue aux nombreux présents dont Madame Vanden Brande et certains membres venus de l'étranger. Il attire l'attention de l'Assemblée sur la belle exposition, fruit d'une collaboration de toutes les Sections.

M. HERSENS, Président de l'Alliance, prononça ensuite le discours d'ouverture qui suit :

Mesdames, Messieurs,

Nous fêtons aujourd'hui les 10 années d'existence de l'Alliance Numismatique. Dix années qui nous ont vu grandir, murir et prospérer pour représenter en ce moment un des groupements numismatiques les plus importants de l'Europe.

Pendant les débuts furent modestes ; dois-je rappeler ici que l'idée de créer l'Alliance Numismatique a germé dans l'esprit de deux jeunes numismates qui correspondaient entre eux, et qui essayaient de trouver des adeptes, par la voie d'annonces dans les journaux. Ces jeunes numismates étaient Messieurs René de Martelaere d'Anvers et Monsieur Antoine Van den Brande de Bruxelles, ce dernier, hélas décédé depuis, perte que nous ressentons encore toujours.

En mars 1950, ils firent paraître à eux deux, le 1er Numéro du Bulletin de l'Alliance Numismatique. - Chose extrêmement curieuse, ce premier numéro prenait un engagement pour la Société, et cet engagement était le suivant : « L'Alliance Numismatique organisera chaque année, une exposition des collections de ses membres. »

Vers la même époque, j'avais fait paraître mon étude polycopiée sur nos pièces de monnaies nationales, sous le titre de « Catalogue des Monnaies du Royaume de Belgique, de l'Etat Indépendant du Congo, du Congo Belge et de la Banque du Congo Belge. »

C'est à ce moment que je fus sollicité par Monsieur de Martelaere pour me rallier à leur mouvement numismatique. — Inutile de vous dire que je le fis avec enthousiasme. — Connaissant le nom et l'adresse de plusieurs numismates qui m'avaient demandé le catalogue des Monnaies Belges, nous adressâmes une convocation de réunion à Bruxelles aux sympathisants, qui fut répondue par de nombreuses présences.

Au sortir de cette réunion, l'Alliance Numismatique avait son bureau de direction, qui fut annoncé dans le 2e bulletin de l'Alliance. En un mois, l'Alliance était parvenue à grouper un effectif de 38 membres. Le départ de la société était bon, et l'horizon s'élargissait constamment.

Il n'est pas dans mes intentions de vous faire revivre pas à pas, la vie des dix années de notre société, se serait trop long. Mais j'estime que je manquerais à mes devoirs si je ne rappelais pas à l'assemblée, qui furent les grands pionniers de notre cercle.

De toutes les activités bénévoles, mises à la disposition par les membres au bénéfice de la bonne marche de l'Alliance, deux personnalités ont dominé par leur activité incessante. Dois-je vous rappeler les services inestimables et infatigables dont firent preuve jusqu'il y a quelque temps à peine, Monsieur de Martelaere secrétaire général de la 1re heure, et son brillant adjoint Monsieur Joris Mertens. On peut affirmer, que pendant plus de huit ans ils ont été les piliers centraux de toute l'armature de la Société.

Une mention toute spéciale, et un vibrant hommage doit être adressé à notre Cher Président d'honneur, le Révérend Abbé de Potter qui en toutes circonstances a été notre meilleur soutien, tant par ses conseils éclairés, que par son désintéressement personnel et son appui à la cause numismatique.

Une personnalité plus jeune dans la vie de notre cercle s'est fait remarquer par son autorité et son esprit de travail. Je désigne ici Monsieur Valère Clabau qui s'est particulièrement penché sur la rénovation de la section de Bruxelles, qui faute d'avoir trouvé un chef, était à certain moment défailante. — En ce moment la section de Bruxelles est la plus nombreuse de nos sections. — C'est lui également qui depuis plus d'un an a pris sur ses épaules, la lourde charge de secrétaire général, en remplacement de Monsieur de Martelaere, devenu Vice président, et s'en acquitte avec autant de cœur que d'intelligence.

Mais que dire du rayonnement des conférences, toujours si intéressantes et variées, que bénévolement nous font, dans les sections un peu importantes, Monsieur Fernand Baillion, Directeur du Cabinet des Médailles, et Mademoiselle Jacqueline Lallemand, directeur adjoint de ce même cabinet, qui à elles seules justifient la présence accrue de nos membres à nos réunions.

Aux Chefs de section, aux conférenciers et à tous ceux qui par leur travail ont contribué à faire de l'Alliance Numismatique ce qu'elle est devenue aujourd'hui, j'adresse de ma part, et de la part de tous les membres un cordial merci.

À l'occasion des festivités en cours et de l'exposition, une mention toute particulière est à décerner à Monsieur Paul De Baeck, dont la collaboration dans l'organisation de celle-ci a été remarquable.

Je me permets maintenant de reprendre, et de mettre en exergue la phrase, qui constituait un engagement de la part des fondateurs de l'Alliance, puisqu'ils ont pris le soin de l'inscrire dans le premier bulletin de notre association « L'Alliance Numismatique organisera chaque année une exposition des collections de ses membres ».

Je ne veux pas en rappelant cet engagement, jeter la pierre aux dirigeants de l'Alliance qui n'ont pas pu dans le passé tenir strictement ces promesses ; les circonstances ne se sont pas toujours prêtées à les réaliser. C'est pourquoi, en réparation à cette lacune je vous convie à visiter, tantôt, l'imposant ensemble numismatique exposé par les membres de l'Alliance, qui certes fera votre admiration, et sera pour les plus jeunes un enseignement salutaire, et un guide dans leurs recherches. Un cordial et chaleureux merci à tous ceux qui ont bénévolement mis leurs trésors numismatiques à disposition. Je ne puis assez vous recommander l'achat du Catalogue, mis en vente à cette occasion, qui constitue le résumé de toute une bibliothèque de livres numismatiques, capable à lui seul de vous guider au classement de votre collection.

Si la section d'Anvers a pu mettre sur pied, une entreprise de l'envergure que vous constaterez, nous le devons à la généreuse participation financière de la Kredietbank, qui s'est jointe à nous comme jubilaire. Elle, pour fêter ses 25 années d'existence, et nous pour fêter notre jubilé de 10 années d'activité Numismatique. Nous tenons encore à marquer à cet organisme et à sa bienveillante direction un cordial Merci.

Je manquerais certes, à tous mes devoirs si j'omettais de vous signaler que nous avons trouvé à la Kredietbank une personnalité qui s'est particulièrement dévoué à la bonne marche de l'exposition, et je prie donc d'acclamer par vos applaudissements en signe de reconnaissance

Monsieur A. W. E. Deheegher, Fondateur de Pouvoirs, au département « Prospection ». C'est en grande partie à son esprit d'organisation que nous devons la réalisation matérielle de toute l'exposition.

Avant de donner la parole à mon suivant je fais une suggestion. À chaque Assemblée générale, la Section invitante devrait à l'avenir, réaliser dans la mesure de ses moyens, une exposition des belles pièces des membres de la section locale. On créerait ainsi un esprit d'émulation entre les sections, et ce au grand bien de l'esprit numismatique de ses membres.

Pour terminer j'adresse un vœu : Longue vie, succès et prospérité à l'Alliance Numismatique Européenne. L'Œuvre de vos aînés et l'espoir des jeunes numismates.

M. de Martelaere prit alors la parole en tant que cofondateur de l'Alliance, pour déclarer notamment : L'exposition que nous avons inaugurée hier et que beaucoup d'entre vous auront l'occasion de visiter cet après-midi a été l'œuvre du Président Herssens. Il s'est personnellement dévoué, sacrifiant même une large part de ses vacances pour que cette exposition soit une réussite.

Qu'il me soit d'ailleurs permis à ce sujet d'accoler au nom de notre Président celui de M. De Baeck qui dirige la Section anversoise organisatrice de l'Exposition. M. De Baeck qui aura été pour M. Herssens l'alter ego plein de vitalité, de dynamisme et d'une foi complète en notre succès.

Mesdames, Messieurs, nous avons toujours en M. Herssens rencontré le Président idéal. Affable, plein de bonhomie, freinant les ambitions démesurées mais excitant notre enthousiasme pour des réalisations de grande envergure, il a été pour nous l'élément modérateur et clairvoyant, un homme semblable à ceux que l'Ancienne Grèce décorait de l'épithète de Sage.

En votre nom à tous, le Conseil d'Administration de l'Alliance a décidé d'offrir à M. Herssens la médaille commémorative en vermeil du 10e anniversaire de notre fondation. Puisse cet exemplaire unique lui rappeler souvent notre affection et notre reconnaissance. »

De vifs applaudissements pontuèrent cette allocution. (Il reste encore une vingtaine de ces médailles qui peuvent être obtenues chez M. De Baeck, P., 81, rue St Antoine, St Mariaburg (Anvers) à 100 frs.).

M. De Baeck reprit la parole pour remettre à M. Deheegher la médaille d'argent et le proposa comme membre d'honneur pour les inestimables services rendus dans l'organisation de l'exposition. Cette médaille fut aussi remise à MM. de Martelaere et Mertens, pour les services exceptionnels rendus pendant leur longue fonction au sein de l'association. Madame Vanden Branden se vit également décerner cette médaille. L'Assemblée approuva avec chaleur.

Passant au point 3 de l'ordre du jour : Bilan financier de 1959, M. de Martelaere, ancien Secrétaire Général, en donna lecture ; MM. Levie et De Baeck firent rapport sur leur mission de vérificateurs et proposèrent la décharge au Conseil, ce que l'assemblée approuva. Cette dernière désigna ensuite MM. De Mey de Bruxelles et Van Meerbeek d'Anvers, comme vérificateurs de la comptabilité 1960.

Le point 5 fut développé par M. Clabau, Secrétaire Général. Sans vouloir présumer de la fin de l'exercice, puisque nous ne sommes qu'en octobre, nous pouvons déjà vous dire que la gestion de l'Alliance est bonne. Nos finances s'améliorent, dit-il, et nos effectifs sont en hausse,

puisque nous atteignons à ce jour 412 inscrits, contre 342 l'année passée à la même date, soit 70 membres en plus.

Mais plusieurs points de ma circulaire de février dernier doivent être rappelés; pour mener ma tâche à bonne fin la collaboration de toutes les bonnes volontés est nécessaire. Le travail administratif doit être réduit à sa plus simple expression et vous pouvez y aider en répondant dans le plus bref délai à toute demande.

Dégagé de tout souci **administratif et financier**, il est alors possible de mettre tout en œuvre pour atteindre le but assigné: collectionner, étudier et exposer, en un mot, assurer aux sciences numismatiques leur plein épanouissement. Pour ce faire, nous devons être nombreux. Beaucoup de recrutement reste à faire. Il y a quantité de numismates isolés qui ne sont pas des nôtres. Des Sections peuvent être créées à Arlon, Hasselt, Liège, Mons, Namur, Tongres et Tournai. Nous avons des membres sur place qui peuvent prendre des initiatives au profit de l'Alliance et de la Numismatique.

Notre **bulletin** qui est le trait d'union avec les membres, doit être aussi vivant que possible et comporter des articles intéressants. Nous ne devons pas rechercher un grand nombre de pages, mais bien la qualité de ce qu'elles peuvent contenir. Vous, comme membres, vous pouvez aussi nous aider beaucoup dans ce domaine, en nous envoyant des articles, des études, etc. et le plus important de tout, nous guider de vos suggestions, de vos idées et de vos conseils. C'est d'une collaboration étroite des membres et des dirigeants que naissent les bonnes œuvres.

Ecrivez-nous, faites-nous part de vos pensées, nous y trouverons toujours quelque chose qui servira la collectivité, qui viendra améliorer l'existant. Entre gens de bonne volonté, nous devons réussir et nous réussirons.

En ce qui me concerne mon dévouement vous est tout acquis, vous pouvez compter sur moi, mais, supprimez les litiges administratifs en versant immédiatement votre **cotisation pour 1961**. Je vous en remercie d'avance.

Comme M. Haeck, candidat Secrétaire Général Adjoint, avait exprimé le désir d'être élu au vote secret, son élection, précédée d'une intervention de M. Nuyttens de Courtrai, se fit à l'unanimité, moins 2 voix et 1 réservée. Applaudi, il remercia pour la confiance que l'Assemblée lui avait témoignée tout en demandant la collaboration de tous, pour mener sa tâche à bonne fin, en se référant aussi à la circulaire du Secrétaire Général.

Au point 7: Divers, M. Levie, bibliothécaire, remercia plusieurs donateurs de livres et fit un appel pressant pour que d'autres suivent ce bel exemple.

M. Walther, d'Aix-la-Chapelle, exprima sa joie d'être parmi nous et souhaita longue vie à l'Alliance. M. Mertens, au nom de l'assemblée le remercia.

M. De Mey de Bruxelles, demanda si une partie du Conseil d'Administration n'était pas sortante. Le Président lui répondit que la moitié serait sortante à l'assemblée générale de 1961.

M. Bruyninckx de Bruxelles proposa une seconde assemblée en 1961 avec visite d'établissements artistiques. Le Conseil examinera cette question.

A la demande de M. Majérus de Bruxelles que le Service F.D.C. s'étende à d'autres pays et que tout ce qui est frappé soit annoncé dans le bulletin, M. Clabau répondit que le bulletin d'octobre donnait satisfaction à la deuxième partie de sa demande.

M. Maréchal d'Eupen demanda que le bulletin comporte de courtes traductions de ce qui paraît. D'accord.

La dernière question soulevée fut la désignation de la Section chargée de l'organisation de l'assemblée générale de 1961. Après un débat où le Secrétaire Général fit remarquer qu'Anvers, Bruxelles, Courtrai et Gand ne devaient pas toujours être chargés de cette organisation proposa Charleroi qui, après mûre réflexion accepta, par une déclaration enthousiaste de Maître Ausselet, Président de cette Section.

L'Assemblée fut clôturée par un exposé numismatique de M. K. Jaeger, appuyé de projections lumineuses qui rencontra un vif succès.

Ce fut une belle réunion générale qui marquera dans les annales de l'Alliance.

ALGEMENE VERGADERING VAN 2 OKTOBER 1960

Het is te Antwerpen op 2 oktober 1960 dat de tiende algemene vergadering van het Genootschap plaats had. Waren aanwezig: dhr. Annoye, Ausselet, Bogaert, Bogaerts, Boussauw, Bruyninckx, Clabau en Mevrouw, De Baeck, Deheegher, de Martelaere, De Mey en Mevrouw, de Ruyter, Mej. Desoete, dhr. Dewit, Doguet, Evrard, Franceschi, Francis, Gryson, Haeck, A., Haeck, A. A., Herbiet, Herremans, Herssens, Jacobsen, Jaeger, Lauwers, Levie, Lippens, Louckx en Mevrouw, Louwet, Maes, P., Majérus en Mevrouw, Maréchal, Martiny, Mestdagh, Mertens, Michiels, Nuyttens, Poot, Rouquaert, Schelles, Schüler, Thieler, Van Den Berghe, Mevrouw Vanden Brande, Vandendriessche, Van Meerbeek, Van Peteghem, Van Roosbroeck, Vanthuyne, Vossaert, Walther.

Lieten zich verontschuldigen: dhr. Baillion, De Potter, Gyselinck.

Op het vastgestelde uur, richtte dhr. De Baeck, voorzitter der afdeling Antwerpen, het welkomstwoord tot de talrijke aanwezigen waaronder Mevrouw Vanden Brande en zelfs enkele buitenlandse leden. Hij trok nog de aandacht van de aanwezigen op de prachtige tentoonstelling welke het resultaat is van een enge samenwerking tussen alle afdelingen.

Dhr. Herssens, voorzitter van het Genootschap sprak dan de openingsrede uit waarvan we hier de integrale tekst weergeven:

Mevrouwen, Mijne Heren,

Heden vieren wij het tienjarig bestaan van het Penningkundig Genootschap! Tien jaren welke ons hebben zien groeien en rijpen, zodat wij op dit ogenblik een der belangrijkste penningkundige verenigingen in Europa vertegenwoordigen.

Nochtans was ons begin eerder nederig. Is het nog nodig U er aan te herinneren, dat de gedachte om een penningkundige vereniging in het leven te roepen, in de geest rijpte van twee jonge penningkundigen, die met elkander in verbinding waren, en trachten langs aankondigingen in de dagbladen, nieuwe volgelingen te winnen.

Deze twee penningkundigen waren de heren René de Martelaere van Antwerpen, en Antoine Vanden Brande van Brussel, deze laatste intussen helaas overleden, verlies dat wij nog heden betreuen.

Maart 1950 ziet het eerste nummer verschijnen van het door hen

opgestelde « Bulletin de l'Alliance Numismatique ». Uiterst eigenaardig was wel dat dit eerste nummer de verbintenis voor de vereniging aanging, jaarlijks een tentoonstelling in te richten met de verzameling van haar leden.

Rond dit tijdstip, verscheen mijn gepolycopieerde studie van onze nationale muntstukken onder de titel « Catalogue des monnaies du Royaume de Belgique, de l'Etat Indépendant du Congo, du Congo Belge et de la Banque du Congo Belge ».

Het was toen, dat de heer de Martelaere mij vroeg aan te sluiten bij hun penningkundige vereniging. Onnodig U te zeggen, dat ik dit met geestdrift aanvaardde. Daar verschillende penningkundigen mij intussen naar de catalogus van belgische munten hadden gevraagd, kenden wij meteen de namen en het adres van meerdere penningkundigen. Wij richtten tot deze sympathisanten een uitnodiging tot het bijwonen van een bijeenkomst te Brussel. Dit kende een groot succes!

Bij het beëindigen van deze bijeenkomst, bezat het Penningkundig Genootschap reeds haar Directiezetel, die in het tweede bulletin ook aangekondigd werd. In één maand tijds was het Penninkundig Genootschap er in gelukt, een effectief van 38 leden te groeperen.

Het was, zoals U ziet, een goed begin, en de horizon verbreedde gestadig aan!

Het ligt geenszins in mijn bedoeling, U, in detail, het tienjarig leven van onze vereniging te doen herleven; dit zou ons te ver leiden. Maar ik zou aan mijn plicht te kort schieten, indien ik U niet de grote pioniers van onze vereniging in herinnering bracht.

Door heel hun onbaatzuchtige activiteit, ten gunste van de goede gang van de Genootschap, traden twee persoonlijkheden naar voren, door hun onophoudelijke werking. Is het nog nodig, U de onschatbare en onvermoeibare diensten te zeggen van de Heer de Martelaere, algemeen secretaris, van het eerste uur, en van zijn schitterende adjunct, de Heer Joris Mertens. Ik kan U verzekeren dat zij gedurende acht jaren, de steunpilaren waren van onze vereniging.

Een speciale vermelding, en een warme hulde, verdient zeer zeker onze geachte Ere-Voorzitter, Eerwaarde Heer De Potter, in wie wij onder alle omstandigheden, de goede steun vonden, zowel door zijn schrandere raadgevingen, als door zijn onbaatzuchtige steun aan de zaak van de penningkunde.

Een jongere persoonlijkheid in het leven van onze vereniging, heeft zich doen opmerken, door zijn autoriteit en zijn arbeidsgeest. Ik bedoel hier de heer Valère Clabau, die zich zeer speciaal wijdde aan de vernieuwing van de Sectie te Brussel, die op een bepaald ogenblik dreigde uit te sterven, bij gebrek aan een leider. Nu, is deze Sectie de belangrijkste Sectie geworden!

Het is ook hij, die sinds meer dan één jaar, in vervanging van de Heer de Martelaere, inmiddels Vice-President geworden, met evenveel hart als verstand, de zware last van algemeen secretaris, op zich nam.

Maar wat te zeggen van de uitstraling welke uitgaat van de steeds zo belangwekkende als gevarieerde voordrachten, die de Heer Fernand Baillion, Directeur van het Muntencabinet, en Juffrouw Jacqueline Lallemand, adjunct-directeur van ditzelfde Cabinet, ons in de interessantste Secties steeds goedwillig geven; deze voordrachten alleen reeds, wettigen de vermeerderde aanwezigheid op onze vergaderingen.

Ik wens ook, in mijn persoonlijke naam en in die van al de leden, een welgemeende dank toe te sturen aan al de chefs der secties, aan

onze voordrachthouders, en aan al degenen die door hun werk hebben bijgedragen tot groei en bloei van het Penningkundig Genootschap.

Ter gelegenheid van deze feestelijkheden en van onze Tentoonstelling, wens ik zeer speciaal de Heer Paul De Baeck te vermelden, wiens medewerking aan de organisatie hiervan, merkwaardig mag genoemd.

Ik wens nu terug te komen en speciaal te wijzen op de fase, waarbij de stichters van het Genootschap, zich verbonden — vermelden zij dit immers niet in het eerste bulletin — « l'Alliance Numismatique organisa — sera chaque année une exposition des collections de ses membres. »

Geenszins ligt het in mijn bedoeling, door dit feit te willen in herinnering brengen, de steen te werpen aan de leiders van het Genootschap, die in het verleden, deze verbintenis, niet altijd strikt konden nakomen. De omstandigheden leenden zich niet altijd tot het naleven van deze verbintenis.

Maar het is daarom, dat ik U allen, als aanvulling van deze leemte in het verleden, zo aanstonds wil uitnodigen tot een bezoek aan dit werkelijk indrukwekkend geheel van de door onze leden tentoongestelde munten, die, ik ben ervan overtuigd, al Uw bewondering zal wegdragen, en die bovendien voor de jongeren onder ons, een heilzaam voorbeeld en een gids zal zijn in hun opzoekingen. Ook aan hen, die zo bereidwillig hun waardevolle muntstukken ter beschikking stelden, zeer hartelijk dank!

Ik kan U niet genoeg de catalogus aanbevelen, hier bij deze gelegenheid te koop aangeboden; deze catalogus is werkelijk een samenvatting van een ganse bibliotheek van penningkundige werken, en Uw bekwame gids in het classeren van Uw collectie.

Zo de Sectie van Antwerpen een tentoonstelling van zulke omvang heeft kunnen op touw zetten, is dit dank zij de odelmoedige financiële medewerking van de Kredietbank, ook jubilaris voor haar 25-jarig bestaan. Aan deze instelling en aan haar zo welwillende Directie richten wij dan ook onze welgemeende dank.

Ik zou echter aan mijn plicht tekortkomen, zo ik U niet vermeldde dat wij bij deze instelling een personaliteit leerden kennen die zich zeer speciaal heeft gewijd aan de goede gang van deze tentoonstelling, en ik verzoek U dan ook, als teken van erkentelijkheid, toe te juichen de Heer A. W. E. Deheggher, volmachtdrager bij het departement Prospectie.

De materiële verwezenlijking van heel de tentoonstelling danken wij in hoofdzaak aan zijn prachtig organisatie-talent.

Vooraleer het woord aan de volgende spreker te verlenen, zou ik een suggestie willen doen, nl. dat bij iedere algemene vergadering de uitnodigende sectie, in de mate van haar mogelijkheden, een tentoonstelling zou houden van de mooie muntstukken toebehorend aan haar leden. Dit zou voorzeker bijdragen tot een geest van gezonde wedijver tussen de secties onderling, en ten goede komen aan de penningkunde in het algemeen.

Ten slotte wens ik onze vereniging, een lang, succesrijk, en voorspoedig leven toe.

Dhr. de Martelaere neemt dan het woord als een der twee stichters van het Genootschap en zegde: De tentoonstelling welke we gisteren ingehuldigd hebben en welke velen onder U vanmiddag zullen bezichtigen, is het werk geweest van voorzitter Herssens. Hij heeft er zich persoonlijk aan toegewijd, er zelfs een groot deel van zijn verlof voor

opgeofferd opdat ze volledig zou slagen. Het zij me ook toegelaten bij de naam van onze voorzitter deze van dhr. De Baeck te voegen, de alter ego vol van vitaliteit, van dynamisme, met een onbeperkt vertrouwen in het uiteindelijk succes.

Dames, Heren, we hebben steeds in dhr. Herssens de ideale voorzitter gehad. Innemend, goedhartig, de te grote, maar bestaande, eerzucht en ons enthousiasme voor grootse verwezenlijkingen, remmend, was hij voor ons steeds het matigend en klaarziend element, iemand welke in het Oude Griekenland zou vereerd worden zijn met het epitheton van Wijze.

In naam van allen, heeft de beheerraad van het Genootschap besloten aan dhr. Herssens de gedenkmedaille in verguld zilver van de 10^e verjaring van onze stichting aan te bieden. Moge dit enig exemplaar hem nog verschillende malen onze toewijding en onze dankbaarheid herinneren.

Een langdurig applaus besloot deze toespraak. (Er zijn nog een twintigtal van deze medailles in zilver te bekomen bij dhr. De Baeck P., 81, St Antoniuslaan, St Mariaburg (Antwerpen) aan de prijs van 100 fr.)

Dhr. De Baeck herneemt dan het woord om aan dhr. Deheegher de zilveren medaille te overhandigen en stelde tezelfdertijd voor dhr. Deheegher als erelid te willen aanvaarden voor de onschatbare diensten bewezen tijdens de organisatie van de tentoonstelling. Deze medaille werd ook aan dhr. de Martelaere en Mertens overhandigd voor de buitengewone diensten tijdens hun lang mandaat als beheerder, aan het Genootschap bewezen. Ook Mevrouw Vanden Brande werd met een medaille bedacht. Al deze punten zijn onmiddellijk door de vergadering goedgekeurd geworden.

Overgaande tot het punt 3 van de dagorde, financiële balans van 1959, gaf dhr. de Martelaere, oud-sekretaris-generaal, ervan lezing. Dhr. Levie en De Baeck gaven verslag van hun taak als verificateurs en stellen ontlasting voor het Beheer voor, hetgeen dan ook door de vergadering werd aangenomen. De vergadering duidde vervolgens dhr. De Mey, Brussel, en Van Meerbeek van Antwerpen aan als verificateurs voor de boekhouding 1960.

Het punt 5 werd behandeld door dhr. Clabau, Algemeen Sekretaris welke het volgende zegde : « Zonder veel acht te slaan op het einde van het boekjaar, we zijn slechts in oktober, kunnen we zeggen dat het beheer van het Genootschap goed is. Onze financiële toestand verbeterd, en onze effectieven stijgen, gezien we vandaag 412 ingeschreven leden tellen, tegen 342 verleden jaar op dezelfde datum, dus 70 leden meer. Maar verschillende punten van mijn omzendbrief van februari moeten in herinnering gebracht worden, om mijn taak tot een goed einde te kunnen brengen is de medewerking van iedereen nodig. Het administratieve werk moet tot zijn meest eenvoudige gedaante worden teruggebracht, en daaraan kunt U helpen door in de kortst mogelijke tijd op alle aanvragen van het Algemeen Secretariaat te antwoorden. Vrij van alle administratieve en financiële zorgen zal het ons dan mogelijk zijn alles in het werk te stellen om het uitgestippelde doel te bereiken : verzamelen, studeren en tentoonstellen, in één woord de numismatische wetenschap ten volle laten ontluiken.

Om dit te verwezenlijken moeten we zo talrijk mogelijk zijn. Er blijft nog veel aanwerving te doen. Er bestaan nog een groot aantal geïsoleerde verzamelaars die nog niet bij ons behoren. Er is een onmiddellijke aanwerving mogelijk in vele steden van alle landen en bijzonderlijk in België te Aarlen, Bergen, Doornik, Hasselt, Luik, Namen, Tongeren enz. ... Er zijn ter plaatse leden welke een Afdeling kunnen

oprichten en ontwikkelen, ter verder nut van het Genootschap en van de Munt- en Penningkunde.

Ons maandblad, verbindingsmiddel met de leden, moet zo levendig mogelijk zijn en interessante bijdragen bevatten. We moeten niet een zo groot mogelijk aantal bladzijden beogen, maar wel kwaliteit van hetgeen er in staat. U, als leden, kunt ons op dit gebied een helpende hand toesteken door ons artikels, studies, enz. op te sturen, en het belangrijkste van alles, door ons te leiden door Uw suggesties, door Uw ideeën en door Uwe raadgevingen. Het is uit een directe samenwerking tussen leden en beheerders dat de beste werken geboren worden.

Schrijf ons, deel ons Uwe gedachten mede, we vinden er steeds iets in dat de gemeenschap zal helpen, dat het bestaande zal verbeteren. Met lieden van goede wil moeten en zullen we slagen.

Voor hetgeen mezelf betreft, is mijn toewijding U gans toegewezen, U kunt op mij rekenen, maar laat de administratieve betwistingen verdwijnen door onmiddellijk Uw bijdrage voor 1961 te storten. Ik dank er U voor bij voorbaat. »

Daar dhr. Haeck A. A., kandidaat adjunct-algemeen-Sekretaris, de wens had uitgedrukt bij geheime stemming verkozen te worden, werd hij, na een tussenkomst van dhr. Nuijttens van Kortrijk, verkozen met eenparigheid van stemmen min twee en één onthouding. Geapplaudisseerd, dankt hij de Vergadering voor het in hem gesteld vertrouwen en vraagt de medewerking van allen om zijn taak tot een goed einde te kunnen brengen, zich aldus aansluitend aan de omzendbrief van de Algemene Sekretaris, dhr. Clabau.

Bij het 7e punt : Verscheidene, dankte dhr. Levie, bibliothecaris, verschillende giften van boeken en deed een dringende oproep omdat anderen dit voorbeeld zouden volgen.

Dhr. Walther, Aken, drukte zijn blijdschap uit zich tussen ons te bevinden en wenst een lange levensduur aan het Genootschap. Dhr. Mertens dankt hem in naam van de Vergadering.

Dhr. De Mey, Brussel, vroeg of een deel van de beheerraad niet ontslaggevend is. De voorzitter antwoordde hem dat de helft ontslagnemend zal zijn bij de algemene vergadering van 1961.

Dhr. Bruyninckx, Brussel, stelde voor een tweede algemene vergadering te houden in 1961 om de leden toe te laten uitsluitend numismatische onderwerpen te behandelen, gepaard gaande met bezoeken aan artistieke instellingen. De beheerraad zal dit voorstel onderzoeken.

Op aanvraag van dhr. Majérus, Brussel, opdat de FDC-dienst zich ook tot andere landen zou uitbreiden en opdat alles wat geslagen wordt, zou gemeld worden in het maandblad, antwoordde dhr. Clabau, dat het maandblad van oktober hem reeds voldoening zal geven op het tweede punt van zijn aanvraag.

Dhr. Maréchal, Eupen, vroeg om bij elk artikel van het maandblad korte vertaling ervan te geven. Akkoord.

Het laatste punt dat werd besproken was de aanduiding der afdeling welke de algemene vergadering van 1961 moet organiseren. Na een debat waarbij de Algemene Sekretaris deed opmerken dat niet altijd Antwerpen, Brussel, Gent en Kortrijk daarmee moeten belast worden en waarbij hij Charleroi voorstelde, nam deze afdeling na rijp beraad dit voorstel aan door een enthousiaste verklaring van dhr. Ausselet, voorzitter van deze afdeling.

De Vergadering werd besloten door een spreekbeurt opgeluisterd met lichtbeelden van dhr. K. Jaeger, welke ieders voldoening meedroeg.

We kunnen tot besluit zeggen, dat het een aangename vergadering was, welke zal blijven voortbestaan in de annalen van het Genootschap.

LE COIN DU COLLECTIONNEUR

HOEKJE VAN DE VERZAMELAAR

Monsieur *A. Belliard*, 73, rue Félix Faure au Havre (Seine Maritime) offre des monnaies argent et autres de 1900 à nos jours, d'Allemagne, d'Espagne, d'Amérique du Sud et antillaises, contre des monnaies coloniales de dépendances françaises.

Monsieur *R. Gailloux*, 77, rue de Montchapet, Dijon (C.d'Or), France, offre six jetons français du 18e siècle, en argent, état T.B. à superbe, en un lot :

1. Trésor royal, 1758 : DANT ACCIPIUNT QUE VICISSIM,
 2. Extraordinaire des guerres, 1758 : SIC FOEDERA SANCIT.
 3. Extraordinaire des guerres, 1765 : HOC CUSTODE SECURA.
 4. Communauté des fondeurs, 1763 :
EXEMPLAR PERSEUARENTIAE.
 5. Académie de Peinture et Sculpture, 1764 : AMICAE QUAMUIS
AEMULAE.
- Ces 5 pièces portant au droit l'effigie de Louis XV.
6. Gardes marchands de vins : AEQUATIS IEUNT ROSTFRIS
REGUM MENSIS ARISQUE DEORUM

Faire offre pour le lot.

Monsieur *Martens*, 41, rue des Postes, à Nimy (Ht.), signale l'existence d'un essai de 1888 d'une pièce de 20 centimes en nickel, frappée en 1888 et qui n'est pas mentionnée dans le catalogue de Monsieur Herssens, à la page 36.

Description. Frappe en médaille.

Droit : Légende circulaire : L'UNION * FAIT * LA * FORCE * 1888
(entre chaque, il y a une petite étoile).
Champ : Tête de lion de face.

Revers : L'UNION FAIT LA FORCE * 20 C. *
Champ : Lion belge sur fond de sable (comme sur les pièces de 0,10 et 0,05 de Braemt).

Tranche lisse. Pas de Listel extérieur. Le morceau de métal employé fut légèrement trop petit pour contenir la frappe totale de sorte qu'on ne voit qu'une partie de l'inscription circulaire.

Monsieur *Martens* signale aussi que Monsieur Herssens note dans son catalogue, pages 65-66, qu'il n'a pu trouver trace dans la circulation de la pièce française de 10 centimes en maillechort de 1932. Cependant, cette pièce existe, dit-il, j'en possède un exemplaire.

Monsieur *A. Richard*, 26, rue du Cordouan, La Rochelle (Charente Maritime), France, annonce ce qui suit : « Au moment où paraît dans le bulletin de l'Alliance Numismatique le catalogue des monnaies de nécessité émises en France et aux colonies de 1914 à 1926 par Monsieur Paul Dugendre, j'informe les membres de l'Alliance que je dispose de plusieurs lots de 500, 300, 200 et 100 pièces toutes différentes, en excellent état et de métaux variés ; chaque lot comprend plusieurs essais. Je propose ces lots en échange contre des écus étrangers en argent ou autres propositions.

Monsieur *C. Gamache*, 115, rue des Ecoles, Trazegnies, annonce : « J'ai à vendre en bloc, 50 pièces royales françaises Louis XIV et Louis XV, cuivre et argent dont la plupart en très beau et superbe.

D'autre part, je vendrais également ou j'échangerais pour des pièces de 2, 3 et 5 mark d'Allemagne, une pièce de 20 frs et une pièce de 10 frs, Tunisie 1934. »

Monsieur *De Baeck*, P., St Mariaburg, Brasschaat, annonce : Médaillier en acajou, 2 portes, dessus marbre, hauteur 1,55 m., largeur 0,93 m., profondeur 0,44 m., 50 tiroirs. Prix 2.500 fr.

Monsieur *Clabau*, V., 16, Square des Chasseurs Ardennais, Schaerbeek-Bruxelles 4, annonce médaillier en bois, hauteur 50 cm, largeur 35 cm., profondeur 33 cm., 18 tiroirs. Prix 500 fr.

OFFICIELE NOODMUNTEN DOOR HET STADSBESTUUR VAN GENT GESLAGEN TIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG (1914-1918)

Sedert het verschijnen van mijn voorgaande artikel (zie maandbladen van augustus en september 1959) ben ik in de gelegenheid geweest meer documentatie over deze munten te verkrijgen en tevens heb ik de hand kunnen leggen op enkele varianten. Het is dan ook met een bijzonder genoegen dat ik het resultaat van deze bevindingen aan de verzamelaars mededeel.

Voor de duidelijkheid is het echter nodig de beschrijving der munten te hernemen. Na elk stuk volgen dan enkele beschouwingen.

1. Muntstuk van 5 Frank (1^e type)

Rechts : Onder een gekanteelde kroon een wapenschild met gekroonde klimmende leeuw met rond zijn hals een halsband met kruis. Naast het schild twee marentakken.
Rondom : STAD (bloem) GENT VILLE DE GAND en onderaan FIDES ET AMOR (het devies van de stad).

Keerzijde : 5 in het midden van 2 concentrische cirkels waartussen, gescheiden door 2 ornamenten de woorden FRANCS bovenaan en FRANKEN onderaan. Alles in een vierkant met in de onderste hoek het jaartal 1917 en in de andere hoeken decoratieve motieven. Buiten, langsheen het vierkant de legende : ^{VI}TBETAALBAAR JANUARI.1920 bovenaan en onderaan dan : REMBOURSABL^E JANVI^ER.1920

Variante : Vele stukken vertonen een heel klein geheim puntje op de keerzijde juist vóór de opening van de 5.

Het slaan van dit stuk werd begonnen juist voor het uitvaardigen van een nieuw besluit door de bezetter, die onder drukking van het activistisch komiteit verbood nog stukken te slaan of bijjetten te drukken met franse tekst erop. De uitgifte der hierboven aangegeven tweetalige stukken werd onmiddellijk stopgezet. Er waren echter reeds 60.594 stukken in omloop. Er werd een nieuw type geslagen waarop de franse tekst volledig is verdwenen en waarop de taalfout van de

eerste stukken werd verbeterd. Men hield ook rekening met enkele fouten in het wapen der stad (vooral de kroon), alhoewel het technisch niet mogelijk was het veld in sabel uit te voeren.

Laten we nog opmerken dat door het huis Geeraert nog 47.900 stukken werden geslagen in 1919. Het staat echter niet vast of deze laatste in de omloop werden gebracht.

2. Muntstuk van 5 Frank (2^e type)

Rechts : Onder een kroon met 3 bloemen en 2 parels het wapenschild der stad Gent. Rondom bovenaan : STAD GENT en onderaan tussen 2 ornamenten het devies der stad : FIDES ET AMOR

Keerzijde : In het midden van een cikenkrans een 5 met er boven 1918 en eronder FRANK. Langsheen de rand de legende : UITBETAALBAAR.JANUARI.1922. en onderaan PAX ET LABOR

Er valt op te merken dat de slag van dit stuk niet zo zuiver is als deze van het voorgaande en dat de beide koperlagen veel dunner zijn. De stukken in zeer goede staat zijn moeilijk te vinden. De meeste hebben een slecht geslagen legende of erger door de sleet ziet men er het ijzeren gedeelte doorkomen.

3. Muntstuk van 2 Frank (vierkant)

Rechts : Een gekroonde klimmende leeuw met halsband in twee concentrische cirkels waartussen de legende ; bovenaan : .STAD=GENT. en onderaan VILLE DE GAND. In de vier hoeken staan verschillende ornamenten welke op de Gentse flora wijzen.

Keerzijde : In een cirkel de waarde en het jaartal 1915 2 FR De cirkel is ingeschreven in een vierkant. Buiten het vierkant de legende met in iedere hoek een ringetje met in het midden een punt :
o U^IBETAALB^{AA}R o ^{OP} 1 JANUARIJ 1915 o
R^{EM}B^OUR^SABL^E o L^E 1 JANVIER 1918

Varianten : a) met dik lijf van de leeuw
b) met dun lijf van de leeuw en met één punt onder de R van F^R.
c) met dun lijf van de leeuw, 2 punten onder de R van F^R ; staart raakt de rug van de leeuw.
d) zoals c) maar staart raakt rug niet.

Tijdens de laatste jaren van de oorlog had het activistisch komitee alle schikkingen genomen om stukken te slaan van 2 Frank met uitsluitend vlaanse tekst. Echter voor dat het slaan begon kwam de wapenstilstand.

Op 1 februari 1920 werd dan een stuk van 2 Frank met vlaamse tekst uitgegeven en verkocht voor de som van 3 Frank stuk voor liefdadigheidsdoeleinden.

4. Muntstuk van 2 Frank (rond) R

Rechts : zoals beschreven onder n° 2.

Keerzijde : zoals beschreven onder n° 2 maar 2 FRANK in plaats van 5 FRANK.

5. Muntstuk van 1 Frank (rond)

Rechts : Een gekroonde klimmende leeuw met halsband in twee concentrische cirkels waartussen de legende :
.STAD=GENT.VILLE DE GAND alles in een parelcirkel.

Keerzijde : De waarde en het jaartal in het midden, binnen twee concentrische cirkels waarin een parelkrans. Buiten de cirkels de legende REMBOURSABLE = UITBETAALBAAR en onderaan = 1.1.1919 =

Varianten : a) met dun lijf van de leeuw en op keerzijde met punt tussen 1.1.1919
b) idem maar zonder punt tussen 1 1.1919
c) zoals a) maar stuk is dikker
d) met dik lijf van de leeuw en op keerzijde met punt tussen 1.1.1919
e) zoals d) maar langs beide zijden met een laag rood koper RR

Ook hier werd een liefdadigheidsuitgifte uitgegeven op 1 februari 1920 (vierkante Frank - tweetalig).

6. Muntstuk van 1 Frank (vierkant) RR

Rechts : zoals hierboven beschreven onder n° 3

Keerzijde : zoals hierboven beschreven onder n° 3 maar met waarde 1 Fr.

Voor wat het muntstuk van 50 Cen betreft, vinden we eveneens vele varianten terug, voor een deel toe te schrijven aan de slechte staat van de muntpers.

Door de onoplettendheid van één der arbeiders werd een zekere hoeveelheid « en médaille » geslagen.

7. Muntstuk van 50 Cen (vierkant)

Rechts : zoals beschreven onder n° 3.

Keerzijde : In een cirkel de waarde met juist erboven het jaartal en eronder C^{EN}. De cirkel is in een vierkant ingeschreven waarbuiten de legende met in iedere hoek een ringetje :
o U^IBETAALB^{AA}R o ^{OP} 1 JANUARIJ 1917 o
R^{EM}B^OUR^SABL^E o L^E 1 JANVIER 1917

Varianten : a) met afgeronde hoeken en fijne cijfers van 50. De ganze gravure op de keerzijde is veel fijner
b) idem maar dikke cijfers der 50
c) zoals b) maar links van de 5 staat tussen het onderste gedeelte der 5 en de cirkel een schuine streep (stempelfout)
d) met niet afgeronde hoeken en dikke 50, buitenlegende der keerzijde gescheiden door cirkeltjes zonder punt erin
e) zoals d) maar buitenlegende op keerzijde gescheiden door cirkeltjes met punt erin
f) zoals e) maar « en médaille » geslagen R
g) zoals e) maar langs beide zijden ligt een laag geel koper RR
h) zoals e) maar langs beide zijden ligt een laag rood koper RR
i) zoals e) maar het stuk is dunner (proefslag ?) R

Van het stuk van 50 Cen werden 512.773 exemplaren geslagen en niet 360.000 zoals ik vroeger verkeerdelijk heb aangegeven.

Op 18 februari 1918 besliste de stadsraad om nog voor 200.000,— fr stukken van 0,25 fr en voor 100.000,— fr stukken van 0,10 fr te laten slaan. Op 25 februari werd dit gewijzigd : het gebruik van metaal werd door de bezetters verboden hetgeen dan de gekende « kartonnen muntstukken » in de circulatie bracht.

8. Kartonnen jeton van 25 C.

Rechts : Op een rood veld bemerkt men de maagd van Gent met in de linkerhand een schild met de Gentse leeuw omgeven van rozen en in de rechterhand een scepter met de gekroonde letter G. Bovenaan de legende : STAD GENT

Keerzijde : Op een groene achtergrond staat een zwarte cirkel waarin een witte rechthoek is ingeschreven. In de rechthoek in het zwart de waarde 25 °. Erboven in het wit :
UIT-BETAALBAAR en eronder JANUARI 1920

9. Kartonnen jeton van 10 C.

Rechts : In het zwart op een groene achtergrond de toppen van de drie Gentse torens : St. Nikolaaskerk, Belfort en St. Baafskathedraal. Bovenop het Belfort ziet men de draak in ver-grote afmetingen. Onder de draak in witte wolken de legende : STAD GENT

Keerzijde : Zoals keerzijde van n° 8 maar achtergrond is bruingeel en de waarde 10 °.

Al de hierbovengenoemde varianten zijn deze welke in mijn eigen verzameling voorkomen en zijn zeker niet alle varianten welke van deze munten kunnen gevonden worden, gezien de slechte staat van de munt-pers, hetgeen het hermaken van ontelbare stempels tot gevolg had.

Als bijkomende litteratuur kan in nog bijzonder aanbevelen :

« Monnaies de nécessité et bons de caisse de la ville de Gand 1914-1919 » door Ch. Gillemans - Revue Numismatique Belge 1919 N° 3-4.

« La frappe en Belgique occupée » door Ch. Lefebure.

Ik dank hier langs deze weg in het bijzonder de Heer Martiny uit Gent voor de bereidwillige hulp welke hij me heeft verleend door het ter mijner beschikking stellen van de hierbovengenoemde litteratuur.

A. A. HАЕСК - Vorst

NUMISMATICA-ROTTERDAM

Harddraverstraat, 48a
Rotterdam-4, HOLLAND.

MONNAIES - MEDAILLES - LIVRES NUMISMATIQUES.
MUNTEN - PENNINGEN - NUMISMATISCHE BOEKEN.

Grand choix de toutes Monnaies d'or et d'argent.
Grote sortering in gouden en zilveren muntstukken.

Listes périodiques gratuites sur demande !
Prijzlijsten worden op aanvraag gratis toegestuurd !

CURRENCIES OF BULGARIA

(1879-1950)

Assembled by
DR. MIHALY KUPA
Budapest, Hungary.

(Suite)

1940. BULGARSKA NARODNA BANKA. German type (Reichs-drukerei).

56) 500 Leva, blue,
57) 1000 »

1942. BULGARSKA NARODNA BANKA. German type (Gieseke and Devrient).

58) 500 Leva, blue,
59) 1000 » , brown,
60) 5000 » , brown.

1943. BULGARSKA NARODNA BANKA. German type (Reichs-druckerei).

61) 200 Leva, brown,
62) 250 » , green,
63) 500 » , blue.

1943. BULGARSKA NARODNA BANKA. Bulgarian type (Drzavna Pechatnica, Sofija).

64) 20 Leva, rose-black/orange-brown.

1944. BULGARSKA NARODNA BANKA. Bulgarian type.

65) 20 Leva, rose-brown/orange-brown.

1945. BULGARSKA NARODNA BANKA. Bulgarian type.

66) 200 Leva, green-ochre-brown/green-brown,
67) 250 » , green-ochre-green/ochre-green,
68) 500 » , multicoloured/ochre-orange-blue,
69) 1000 » , multicoloured,
70) 5000 » , »

1947. BULGARSKA NARODNA BANKA. Bulgarian type.

71) 20 Leva, blue-black.

CURRENCIES OF FREE STATE FIUME

(1919)

Assembled by
DR. MIHALY KUPA
Budapest, Hungary.

1919. Notes of the Austro Hungarian Bank over stamped with a round stamp « CITTA DI FIUME ».

1) 1 Korona-Krone , 1916.XII.1., red,
2) 1 » » , 1916.XII.1., red, Serie above 7000,
3) 1 » » , 1916.XII.1., red, Serie above 7000 with star.

4)	2	Korona-Kronen,	1914.VIII.5.,	blue/green,	Serie A
5)	2	»	»	»	» B
6)	2	»	»	»	» C
7)	2	»	»	»	»
8)	2	»	»	»	»
9)	2	»	»	»	»
10)	10	»	»	»	»
11)	10	»	»	»	»
12)	20	»	»	»	»
13)	20	»	»	»	»
14)	50	»	»	»	»
15)	100	»	»	»	»
16)	1000	»	»	»	»
17)	10000	»	»	»	»

1919. Notes of the Austro Hungarian Bank over stamped with text « CONSIGLIO NAZIONALE ».

18)	1	Korona-Krone	, 1916.XII.1.,	red,	
19)	1	»	»	»	»
20)	1	»	»	»	»
21)	2	Korona-Kronen,	1914.VIII.5.,	blue/green,	Serie A
22)	2	»	»	»	» B
23)	2	»	»	»	» C
24)	2	»	»	»	»
25)	2	»	»	»	»
26)	2	»	»	»	»
27)	10	»	»	»	»
28)	10	»	»	»	»
29)	20	»	»	»	»
30)	20	»	»	»	»
31)	50	»	»	»	»
32)	100	»	»	»	»
33)	1000	»	»	»	»
34)	10000	»	»	»	»

1919. Annulled over stamping « CITTA DI FIUME » by SHS Government after the occupation with a violet stamp staying from 72 small rombus.

35)	1	Korona-Krone	, 1916.XII.1.,	red,	
36)	1	»	»	»	»
37)	1	»	»	»	»
38)	2	Korona-Kronen,	1914.VIII.5.,	blue/green.	Serie A
39)	2	»	»	»	» B
40)	2	»	»	»	» C
41)	2	»	»	»	»
42)	2	»	»	»	»
43)	2	»	»	»	»
44)	10	»	»	»	»
45)	10	»	»	»	»
46)	20	»	»	»	»
47)	20	»	»	»	»
48)	50	»	»	»	»
49)	100	»	»	»	»
50)	1000	»	»	»	»
51)	10000	»	»	»	»